

Sõjajärgseil aastail asus Tallinnas, Lai tn. 1 Noorte Maja. Selle kultuurihoone džässorkester koosnes põhiliselt Eesti Laskurkorpuse orkestri pillimeestest, kes nüüd olid pöördunud taas rahuaegsete tööde-tegemiste juurde. Ühel õhtul istusin minagi, poisikeseõhtu tol ajal, Noorte Maja džässorkestri kontserdil. Hiljem olen seda õhtut sageli suure heameele ja mõnutundega meenutanud, sest see oli ainus kord, mil sain kaasa elada Raimond Valgre loominguga esiettekanadele. See oli valss «Talverõõmud». Hoogne, särtsakas ning meelde jääv laul võeti väga soojalt vastu ja tuli kordamisele. Nägin esmakordselt toleaegse publiku lemmikheliloojat Raimond Valgret.

Raimond Valgre (Tiisel) sündis Tallinnas 7. oktoobril 1913. Sõja-aastad ja sõdurimunder, helilooja ja pillimees Eesti Laskurkorpuse džässorkestris. Pärast sõda Eesti NSV Heliloojate Liidu noorteseksioon ja, nagu juba öeldud, Tallinna Noorte Maja džässorkester. Valgre loomingutee katkes 1949. aasta viimasel õhtul, kui ta oli 36-aastane.

Valgre looming mahutab hulga viisirikkaid ning meelde jäävaid tundeHELLI laule. Et enamasti on tekstide autor helilooja ise, valitseb tema lauludes sõna ja meloodia täielik ühtsus, see omakorda annab igale laulule erilise otsekohesuse ja siiruse. Olen sageli imetlenud Valgre värsside lihtsat ausameelsust, mis võimaldab igas palas tunnetada autorit ennast: «Tartu valss», «Eidekene hella», «Lohutab mind mu bajaan», «Ei suutnud oodata sa mind», «Hall sõdurisinel». Iroonilist puanti võib nautida «Pärnu ballaadis» ja «Viljandi serenaadis». Viimati nimetatud parodeerib refräänis populaarset «Viljandi paadimeest», huumorituld antakse siin lausa kahest rauast! Võib julgesti öelda, et tänapäeva estraadilaulutekstide autoritel on praegugi Valgrelt üht-teist õppida.

Valgre laulud on olnud populaarsed esimesest ettekandest alates. Ja kui aeg on mõne sära tuhmimaks muutnud, piisab ainult heast interpreedist, leidlikust orkestreerijast ning vahel ka piisakesest «ajavaimust» (näiteks mõne moodsa orkestrivärvi kasutamine), ja Valgre laul on jälle täies säras. Meie tuntud estraadilauljate repertuaaris püsivad sõdurist helilooja laulud aukohal. Mitmeid Valgre laule on esitanud Georg Ots: «Hall sõdurisinel», «Peagi saabun tagasi su juurde». «Saaremaa valsi» laulis ta koduseks nii ühel kui teisel pool Soome lahte tõestamaks, mis südamega loodud ja lauldud, see ka südamesse läheb. Heli Lääts on laulnud «Muinaslugu muusikas», Artur Rinne «Su silmist näen ma und». Uno Loobi lauljatee esimesi helilindistusi oli Valgre «Sinilind». Praegu kannab «Sinilinnu» nime U. Loobi saateansambel. Üldse on Loop olnud

80 m. 41. 12. 8 93. ar.

EESTI ESTRAADI- LAULU SINILIND

**RAIMOND VALGRE 60. SÜNNIAASTA-
PÄEVAKS**

üks järjekindlamaid Valgre interpreete («Läbi saju» tõi talle solistide võistlusel eripreemia). Voldemar Kuslaplaulis mõned aastad tagasi värskeks «Siis, kui saabub õhtu». Tundub üsna loomulikuna, et iga estraadilaulja, olgu siis tegemist kutselise või taitlejaga, alustab varasema eesti kerge muusikaga tutvumist tahes-tahtmata Valgre loomingust. Mitte üksnes lauljad, ka pillimehed esitavad meeleldi tema meloodiate töötusi. Kümmeaastat tagasi helilindistas akordionist Vanda Tamman pala «Muinaslugu muusikas»,

Kalju Terasmaa vibrafonil Emil Laansoo ansambliga «Õige valiku».

Teine suur Valgre-elamus oli mul raadiost kuulnud klaveripala «Muinaslugu muusikas» teemal. Kes mängis, jäi tookord teadmata. Mõni aeg hiljem puutusin Riias kokku helilooja ja pianisti Raimonds Paulsiga. Tema mängu kuulates aimasin temas mõistatuslikku Valgre-interpreeti. Selgus, et nii see on, ja minu suureks rõõmuks esitas Pauls «Muinasloo» nüüd juba elavas ettekandes. Oli soe tunne, et ka lõuna-aabrite juures pole Valgre nimi tundmatu.

Aastatega on leidnud tema looming estraadilt tee teatrilavale: Ülo Raudmäe — Raimond Valgre muusikal «Muinaslugu muusikas», libreto Sulev Nõmnik. Muusikali on koondatud enamik Valgre üldtuntud meloodiaid. Ja siia kuulub ka mu kolmas suurem Valgre-elamus: kui duetis kõlasid läbipõimunult «Muinaslugu muusikas» ja «Läbi saju», tundsin kindlalt, et just Raudmäe oli õige mees töötlemas tema loomingut. Omajagu rõõmu tegi ka asjaolu, et muusikali «nurgakivi» toetub helilooja biograafiale.

Valgre looming on kaheldamatult mõjustanud tugevasti kogu eesti kerget vokaalloomingut. Ja see on ka enesestmõistetav, sest viisirikkus, lihtsus ja selgus teevad laulu igihaljaks. Kui mõnest nüüdisaegsest heliloojast kõneldes märgitakse, et see või teine laul on kirjutatud valgrelikult, siis ei vihja see Valgre loomingu kopeerimisele, vaid pigem samadele loominguprintsiipidele — meloodilisus, lihtsus, selgus (NB! ka tekstis) — ning on heliloojale ilmne tunnustus, ühtlasi aga kriipsutab veel kord alla Valgre tähtsust meie kerge muusika pioneerina. Tema traditsioonide jätkumist võib eelkõige täheldada E. Vainu, U. Naissoo, A. Oidi, V. Ojakääru, samuti H. Hindpere, L. Veevo ja paljude teiste loomingus.

Pole vist liialdus öelda: Raimond Valgre laulud moodustavad praegusaegse eesti estraadimuusika ühe alusamba. Niisuguse autori looming väärriks paarist kauamängivast plaadist koosnevat helialbumit meie parimate interpreetide esituses. Spordisuuruste meenutuseks peetakse mälestusvõistlusi. Miks mitte tähistada Raimond Valgre sünnipäeva uute estraadilaulude võistlusega, kusjuures laulude temaatika võiks tema loomingust lähtuda? Sama võistlus võiks hõlmata ka meie kerge muusika varasema loomingu taasesitust, samuti Valgre loomingu uusi interpretatsioone. Kui vähegi leidlikkust ja otsivat vaimu üles näidata, võiksid meil tulevikus olla arvatavasti vägagi populaarsed Valgre-nimelised muusikapidused. Usun, et selle sõduri-poeedi-helilooja erakordne talent väärrib seda täiesti.

HORRE ZEIGER